

FRAFALD FRA ISLAM I DANMARK

RAPPORT 2024

Foreningen Frafalden

Forfatter: Mustafa Sayegh - formand

Indholdsfortegnelse:

1.0 Indledning.....	3
2.0 Resume.....	4
3.0 Medlemstal og demografi.....	5
3.1 Aldersfordeling - medlemmer.....	6
3.2 Aldersfordeling - henvendelser.....	7
3.3 Geografisk placering.....	8
3.4 Kønsfordeling.....	9
3.5 Etnicitet.....	10
4.0 Anonymitet.....	11
4.1 Frygt for konsekvenserne.....	12
4.2 Søgning efter forening.....	13
4.3 Årsagen til frafald.....	14
5.0 Mødet med systemet.....	15
5.1 Tillid og svigt.....	16
6.0 Forventninger fra baglandet.....	17
6.1 Ægteskab.....	17
6.2 Hijab og anden islamisk beklædning.....	17
6.3 Ramadan.....	18
7.0 Modstand mod Foreningen Frafalden.....	19
7.1 Chikane og underminering.....	19
7.2 Forsøg på omvendelse.....	20
7.3 Sikkerhed.....	21
8.0 Konklusion	22

Indledning

Foreningen Frafalden er en frivillig non-profit forening, som blev stiftet den 22. august 2020.

Foreningens formål er at skabe netværk og fællesskab for eksmuslimer i Danmark.

Foreningen Frafalden er partipolitisk uafhængig og vil som Danmarks første forening for eksmuslimer med denne rapport bidrage til mere viden omkring frafald fra islam i Danmark.

Vi har siden stiftelsen i 2020 indsamlet en del data og viden, som vi med vores rapport vil dele med fagfolk, politikere, meningsdannere og journalister.

Rapporten er ligeledes gjort frit tilgængelig for alle interesserede borgere i Danmark, som ønsker et indblik i en ofte overset problemstilling ved at frafalde islam. Når man taler om religionsfrihed i Danmark, tales der ofte kun om retten til at tro på, hvad man vil, men sjældent taler man om, at retten til ikke at tro faktisk også er en del af religionsfriheden. Frafald fra islam anses som den største synd blandt muslimer, og i mere end 12 muslimske lande findes der i dag dødsstraf og/eller fængsel som straf for at forlade islam. I denne rapport vil vi give et indblik i frafald fra islam i Danmark.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af samtaler med eksmuslimer i screeningsprocessen, som er obligatorisk for alle, der søger medlemskab i Foreningen Frafalden.

Samtlige ansøgere fortæller om deres baggrund, oplevelser, historie og aktuelle situation.

Derudover bygger rapporten på de henvendelser, Foreningen Frafalden modtager i den anonyme chat, som er forbeholdt eksmuslimer, der anonymt og uforpligtende kan søge rådgivning eller har generelle spørgsmål til foreningen. Rapporten bygger samtidig på de henvendelser, vi har modtaget via email og Facebook Messenger.

Begrebet "fracald" skal i denne rapport forstås som en proces, der tager lang tid for den enkelte person at gennemgå, og ikke alene, at man ikke længere tror på religionen.

Den stiftende generalforsamling foregik på en adresse, som var hemmeligholdt for offentligheden, og alle deltagere blev inviteret personligt af initiativtageren Mustafa Sayegh.

Optagelse i Foreningen Frafalden forudsætter et indledende møde med et eller to bestyrelsesmedlemmer. Samtalerne er obligatoriske og er med til at sikre, at foreningen ikke infiltreres af uvedkommende og for at fastslå, hvor i frafaldsprocessen ansøgeren befinder sig.

Resume:

89% af de frafaldne eksmuslimer, som vi i Foreningen Frafalden har været i kontakt med, har ikke fortalt deres familie og venner om deres frafald og lever derfor en form for dobbeltliv.

Frygt for udstødelse fra familie, fysisk vold, genopdragelsesrejser og forringede jobmuligheder gør det svært at stille sig frem med sit frafald. Der opleves ligeledes et enormt svigt samt manglende forståelse af eksmuslimers situation i mødet med myndigheder og systemet.

Frafald fra islam er mere, end at man ikke længere tror, fordi det at være muslim bliver en identitet, hvor der følger en række forventninger med, som fastholder den enkelte eksmuslim i rollen som muslim, selvom man ikke længere tror på religionen. Eksempelvis med ægteskab fortæller **78%** af medlemmerne, at de ved, at deres familie forventer, at de gifter sig med en muslim, og at ægteskab med en ikke-muslim er udelukket.

Langt de fleste eksmuslimer, vi har været i kontakt med, lever dagligt som det, man betegner som kulturmuslimer og har i gennemsnit gået med deres frafald alene i længere tid end de medlemmer, som har været praktiserende.

3.0 Medlemstal og demografi

Rapporten bygger på samtaler med eksmuslimer, som har søgt medlemskab i Foreningen Frafalden, og som vi har været i fysisk kontakt med fra 2020 til 2024, som udgør i alt 78 personer bosat i Danmark. Når man søger medlemskab i Foreningen Frafalden, indledes det med et møde, hvor bestyrelsesmedlemmer fra foreningen mødes med ansøgeren til en uforpligtende samtale. Samtalerne er obligatoriske og er med til at sikre, at foreningen ikke infiltreres af uvedkommende og for at fastslå, hvor i frafaldsprocessen ansøgeren befinder sig. Under disse møder har vi stillet en række spørgsmål til de eksmuslimer, som har ansøgt medlemskab, og rapporten bygger derfor på svarene, som på trods af variation i formuleringerne kan indordnes i overordnede kategorier.

64 personer ud af de 78 personer, som vi har afholdt samtale med, er, eller har i en periode været, medlemmer af Foreningen Frafalden. Når vi i rapporten skriver om medlemmer, er der tale om de 64 personer, som enten er medlem i dag eller har været det i en periode. Når vi i rapporten skriver eksmuslimer, taler vi om alle 78 personer, som vi har været i fysisk kontakt med, inklusiv de 64 personer, som er eller har været medlem.

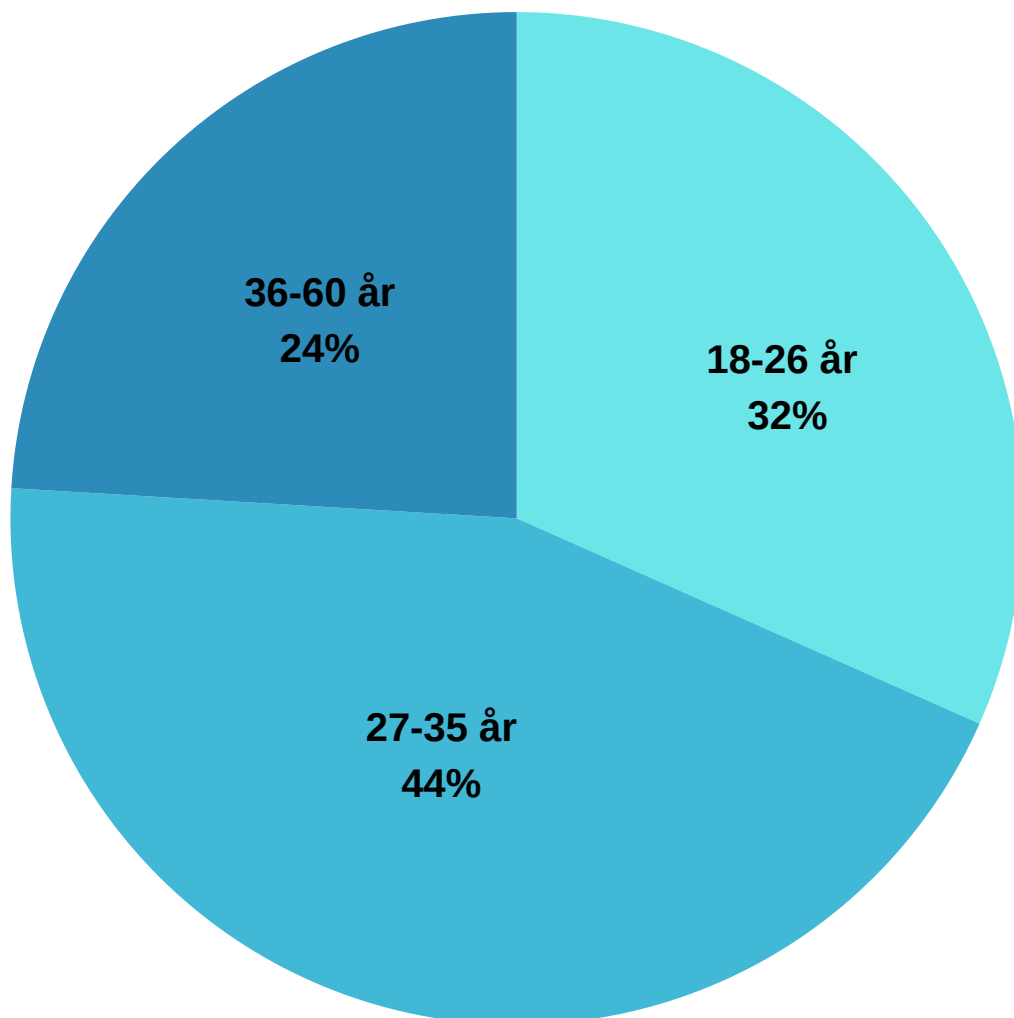
Rapporten bygger desuden på individuelle henvendelser i vores anonyme chat, email og Facebook Messenger, som udgør i alt 193 henvendelser.

Rapporten tager udgangspunkt i de personer, der har muslimsk baggrund, hvilket betyder, at de er vokset op i muslimske hjem, hvor islam har spillet en rolle i mindre eller større grad. Eksmuslimernes religiøse baggrund varierer desuden, ift. hvor praktiserende de selv var.

3.1 Aldersfordeling for medlemmer

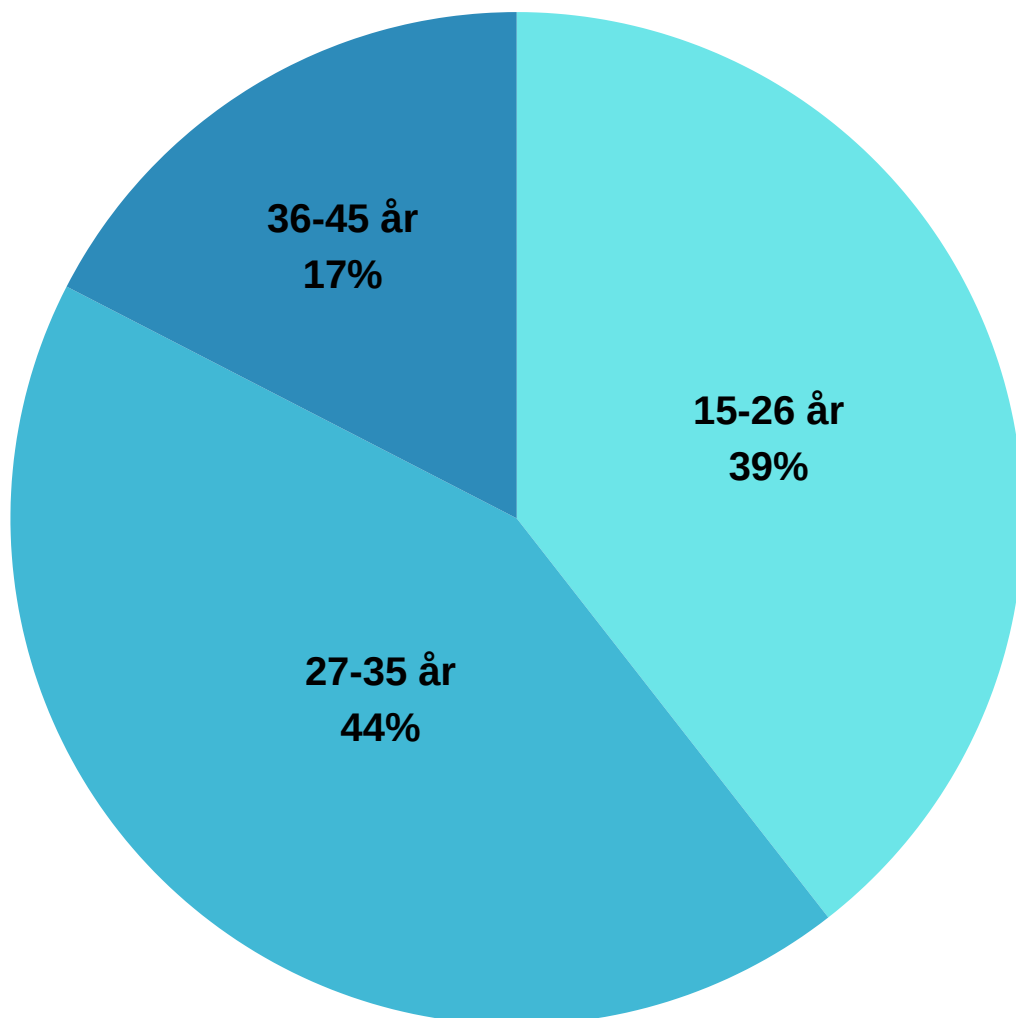
Man skal være fyldt 18 år for at kunne blive medlem af Foreningen Frafalden.

3.2 Aldersfordeling for henvendelser

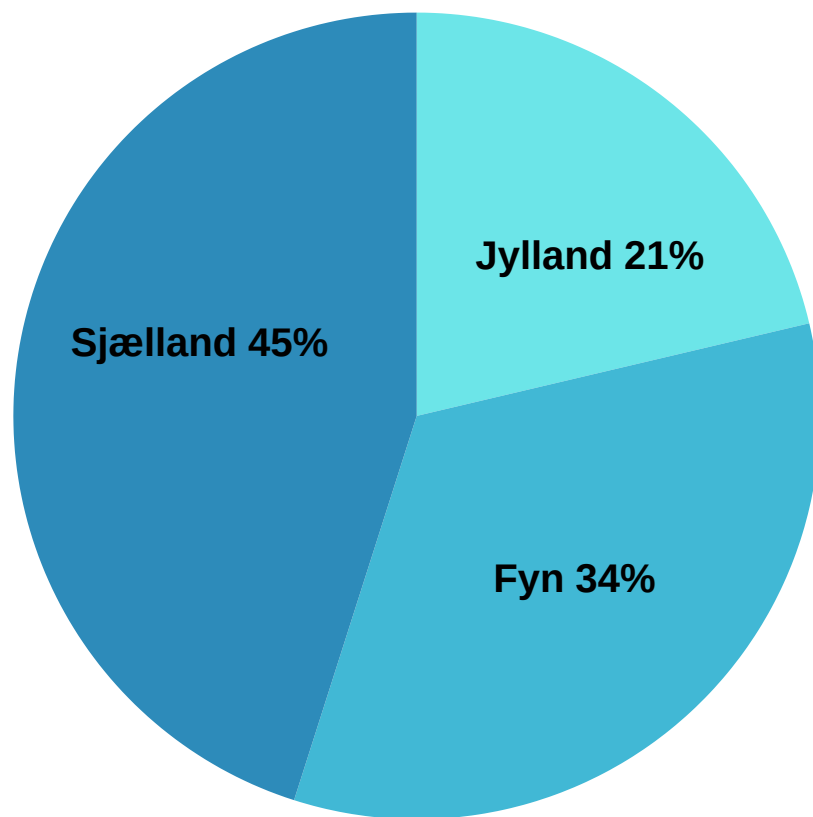
Henvendelser i den anonyme chat, email og Facebook Messenger -
Her ses henvendelser fra personer helt ned til 15 år.

3.3 Geografisk placering

De 78 personer, vi har afholdt samtale med, er fordelt i Jylland, Fyn og på Sjælland.

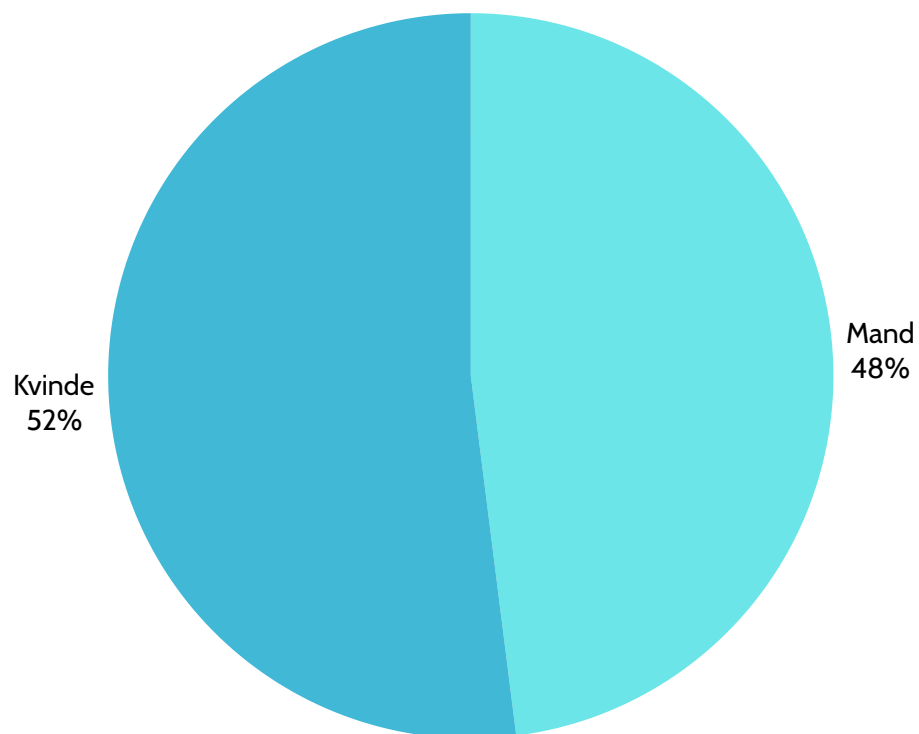

3.4 Kønsfordeling

Kønsfordelingen hos de 78 personer, vi har afholdt samtale med.

3.5 Etnicitet

De eksmuslimer, vi har været i fysisk kontakt med, har vidt forskellige etniske baggrunde.

Vi har derudover haft kontakt med bekymrede pårørende til etnisk danske konvertitter og tidligere konvertitter, som kontakter Foreningen Frafalden for rådgivning og hjælp, men vi har ikke medtaget disse personer i rapporten, da rapporten bygger på de eksmuslimer, som er opvokset i muslimske hjem.

De 78 eksmuslimer, som vi har været i fysisk kontakt med, har etniske baggrunde fordelt på følgende nationaliteter:

Afghanistan

Tyrkiet

Libanon

Somalia

Albanien

Pakistan

Marokko

Tunesien

Irak

Iran

Egypten

Indonesien

Syrien

Tanzania

Bosnien

4.0 Anonymitet

Når eksmuslimer allerførste gang henvender sig til foreningen, spørger vi, om de har snakket med venner eller familie om deres frafald fra islam. Til det svarer **89%** af dem, at de IKKE har fortalt familie eller venner om deres frafald.

Når vi spørger, om de har talt med deres omgangskreds vedrørende ansøgning om medlemskab i Foreningen Frafalden, svarer de samme **89%** ligeledes nej.

Når vi i Foreningen Frafalden afholder interne arrangementer, spørger vi om samtykke til at dele billeder offentligt. Til det svarer typisk **94%** af medlemmerne, at de IKKE ønsker deres ansigt vist på billederne.

Fra 2020 frem til starten af 2024 har vi i Foreningen Frafalden haft en lukket privat Facebookgruppe forbeholdt medlemmer. Det viser sig dog, at **54%** af medlemmerne ikke ønsker at være i gruppen på Facebook, fordi det er et krav, at man deltager med sin rigtige profil.

I 2024 har vi oprettet et lukket forum på frafalden.dk, hvor medlemmerne kan oprette anonyme profiler, og her har næsten alle medlemmer nu oprettet en profil og er aktive i forummet.

4.1 Frygt for konsekvenserne

Når vi spørger de 78 eksmuslimer, vi har talt med, hvilke konsekvenser, de allermost frygter, det vil have, hvis de blev offentlige med deres frafald fra islam, svarer de henholdsvis frygt for udstødelse af familie og venner, vold, genopdragelsesrejse til forældrenes hjemland og forringede jobmuligheder. Svarene varierer og indeholder ikke kun et enkelt svar, da frygten for eksempelvis udstødelse, i nogles tilfælde, også hænger sammen med frygten for fysisk vold, men når vi spørger, hvad de frygter allermost, og dermed kun skal nævne én ting, fordeles svarene fra de 78 personer, vi har talt med, således:

41% svarer udstødelse fra familie og venner.

34% svarer fysisk vold.

13% svarer at blive sendt på genopdragelsesrejse.

12% svarer, at det, som de frygter allermost, er, at det ville forringe deres jobmuligheder, hvis de stod frem med deres frafald.

Ved udstødelse fortæller eksmuslimer desuden, at de frygter, at deres søskende og andre familiemedlemmer vil blive udskammet af andre muslimer, hvis de selv frafaldt islam offentligt.

De, som svarer, at de frygter at blive sendt på genopdragelsesrejse til familiens hjemland, fortæller om andre familiemedlemmer, der tidligere har været sendt på sådanne rejser under påskud af, at de blot skulle besøge familie, men hvor der i stedet for er foregået åndsfordrivelse og intens indoktrinering i Koranen.

Det samme gør sig gældende hos de, som svarer, at de frygter fysisk vold. Her fortæller eksmuslimer, at vold og truslen om vold er til stede i deres miljø og familie.

12% svarer, at de frygter forringede jobmuligheder og uddyber svaret med, at der er mange muslimer på deres arbejde, og de frygter, at hvis de var offentlige med deres frafald, ville det være konfliktfyldt, uanset hvilket job de havde.

4.2 Søgning efter foreningen

Når vi spørger, hvordan eksmuslimerne fandt frem til foreningen, da de tog den første kontakt, svarer størstedelen, at de fandt frem til foreningen via sociale medier, nyhedssites eller Google.

Dog er **13%** af eksmuslimerne blevet gjort opmærksom på foreningen via deres psykolog, som de har været tilknyttet, inden de meldte sig ind i foreningen.

38% af eksmuslimerne har fulgt foreningen på SoMe i mindst 1 år, inden de tog den første kontakt.

22% af eksmuslimerne har fulgt foreningen i mindst 2 år, inden de tog den første kontakt

Øvrige eksmuslimer har fulgt foreningen i under 3 måneder og har typisk meldt sig ind kort efter den indledende samtale.

Fra en person kontakter foreningen, til den indledende samtale finder sted, går der i gennemsnit 3 uger.

4.3 Årsagen til frafald

Når de eksmuslimer, vi har haft et fysisk møde med (78 personer), fortæller om årsagen til deres frafald, deler vi dem op i to grupper (praktiserende muslimer og kulturmuslimer).

Hos de, som har været praktiserende, er årsagen til deres frafald en tvivl på troen efterfulgt af kritisk læsning af de islamiske tekster. Hos de, som har været praktiserende, er frygten for at slippe islam størst, og tendensen til at gå tilbage er også størst her.

Hos den gruppe, vi kalder "kulturmuslimer", som udgør den største gruppe, og er den gruppe, der ikke har været praktiserende muslimer, fortæller de, at de egentlig aldrig rigtigt har troet på Allah, og flere fortæller, at de aldrig har opfattet sig selv som muslimer, men alligevel anses som muslimer blandt venner og familie. Hos denne gruppe er årsagen til frafald, at de ikke vil leve et dobbeltliv længere.

89% af de eksmuslimer, vi har talt med (78 personer), har ikke talt med familie eller venner om deres frafald.

Når vi spørger, hvor længe de har været frafaldne, eller bevidste om, at de ikke troede på islam uden at tale med nogen om det, fordeles det i gennemsnit med ca. 2 år hos de, der har været praktiserende, og ca. 6 år i gennemsnit for de, som ikke har været praktiserende.

5.0 Mødet med systemet

28% af medlemmerne har før indmeldelse i foreningen været i kontakt med politiet, socialrådgivere, psykolog eller krisecentre.

Derudover har vi siden 2020 frem til 2024 haft tre individuelle sager, hvor vi i foreningen har bistået medlemmer, som har været nødsaget til at opsøge systemet på den ene eller anden måde.

Det drejer sig om en politianmeldelse på grund af vold fra familien.

Et klagebrev til en psykiatrisk afdeling over uhensigtsmæssig tildeling af en muslimsk kontaktperson til et indlagt medlem.

Den tredje sag handler om formidling af juridisk kontakt for et kvindeligt eksmuslimsk medlem vedrørende en forældremyndighedssag med hendes muslimske eksmand om deres fælles barn.

Vi har derudover haft nogle henvendelser gennem vores anonyme chat med nogle situationer, vi har set os nødsaget til at reagere på.

Der kom en henvendelse fra en mindreårig, som angiveligt var blevet låst inde på sit værelse, fordi familien havde fundet ud af, han var frafaldet, og han frygtede for sit liv. Vi fik hans adresse og kontaktede politiet. Men da politiet ankom ca. to timer senere og efter gentagende opkald, var der ingen på adressen.

En anden henvendelse i chatten drejede sig om en kvinde, der akut havde behov for at blive hentet fra et krisecenter. En af vores frivillige var i kontakt med både krisecenteret, kommunen og sagsbehandleren, som var tilknyttet kvinden. Vi hentede kvinden fra krisecenteret og fik hende omplaceret hos en af vores frivillige, som tilbyder husly i en periode.

5.1 Tillid og svigt

13% af eksmuslimerne er direkte blevet anbefalet at tage kontakt til Foreningen Frafalden gennem deres psykolog, når de fortalte om deres frafald og tanker om islam.

15% har været i kontakt med politi, socialrådgivere og offentligt ansatte kontaktpersoner. Her fortæller medlemmerne om oplevelsen af svigt fra myndighedspersoner samt en manglende forståelse for deres situation. Eksmuslimerne fortæller også, at de ikke selv har kunnet forklare myndighederne, hvad deres frafald har at gøre med deres situation. Det, som går igen i eksmuslimernes oplevelser, er, at de alle har fået tilkendt socialrådgivere, kontaktpersoner eller myndighedspersoner med muslimsk baggrund.

Flere af eksmuslimerne beretter om, hvordan de oplever, at den muslimske myndighedsperson taler mere med eksmuslimerne om islam, frem for at forholde sig til deres konkrete situation. I visse tilfælde har der været decideret brud på tavshedspligten fra en socialrådgiver, som udleverede oplysninger til familien om et eksmuslimsk medlem af foreningen, der netop var stukket af fra sin familie på grund af vold i hjemmet.

Når vi spørger medlemmerne (64 personer), om de føler, at myndigheder i Danmark kan hjælpe dem i deres situation, svarer **69%** af medlemmerne nej.

Når vi spørger medlemmerne, om de ville foretrække en ikke-muslimsk socialrådgiver frem for en muslimsk socialrådgiver, svarer **alle** de adspurgte medlemmer, at de ville foretrække en ikke-muslimsk socialrådgiver.

6.0 Forventninger fra baglandet

Under frafaldsprocessen opstår der nogle dilemmaer hos eksmuslimer ift. forventninger fra familie og venner. Hos de, der ikke har fortalt familie og venner om deres frafald, og som lever med det i skjul, oplever de, hvordan meget andet end religionen og troen har en betydning for deres liv. De bliver betragtet som muslimer af familie og venner og forventes at agere på bestemte måder.

6.1 Ægteskab

Hos eksmuslimer er der en fælles forståelse af, at der fra baglandet forventes et islamisk ægteskab.

78% af eksmuslimerne, vi har talt med, fortæller, at de ved, at familien forventer en muslimsk ægtefælle, og at andet er udelukket.

11% svarer, at de tror, familien kan acceptere, hvis det ikke er en muslimsk ægtefælle, så længe de blot bliver islamisk viede.

28% har været islamisk gift, men er nu skilt.

Ved henvendelser i den anonyme chat, email og Messenger har **53 ud af 193** henvendelser været i forbindelse med ægteskabsrelaterede spørgsmål.

18 af disse henvendelser er fra bekymrede danske pårørende, der kontakter foreningen for at modtage rådgivning vedrørende et familiemedlem, der er blevet islamisk gift.

6.2 Hijab og anden islamisk beklædning

45% af de kvindelige medlemmer i foreningen har førhen båret hijab eller anden islamisk beklædning.

De kvindelige medlemmer, som har taget hijabben af, fortæller, at deres fravalg af hijab skabte konflikt med familien. Nogle fortæller om fysisk vold, mens andre fortæller om psykisk vold og udskamning.

Når vi spørger, om den kamp, de tog, da de fravalgte hijab, kan sammenlignes med, hvis de fortalte deres familie, at de ikke længere var muslimer, er svaret enstemmigt nej. De oplever en langt større frygt for at fortælle, at de er frafaldne.

6.3 Ramadan

Under ramadan oplever vi en øget trafik i vores anonyme chat. Både henvendelser, men også besøgende på websitet stiger markant i ramadanmåneden. Der er ikke nogen betydelig forskel i indholdet af henvendelserne under ramadanen ift. øvrige dage.

Hos medlemmer oplever vi en opdeling, ift. hvordan ramadanmåneden er for den enkelte. Der ses dog en forskel mellem de, som har været praktiserende, og de, som ikke har været praktiserende.

Hos de medlemmer, som man vil kalde kulturmuslimer, opleves ramadan som en højtids med god mad og hygge, og ved denne gruppe er det mere acceptabelt, at man ikke nødvendigvis overholder fasten. Alligevel fortæller over halvdelen af vores medlemmer, at de ikke ville spise, drikke eller på anden måde bryde fasten i offentligheden.

Derimod ser vi hos de medlemmer, som har været praktiserende, at i ramadanmåneden opleves der et større pres på dem, da disse forventes at deltage i moskéen og til bønnen samt overholde fasten.

7.0 Modstand mod Foreningen Frafalden

Som en forening, der åbent forsøger at samle og styrke eksmuslimer i Danmark ved at skabe en platform og fælles stemme, ser vi også en række reaktioner fra muslimske miljøer i Danmark.

7.1 Chikane og underminering

Ved stiftelsen af Foreningen Frafalden modtog foreningen kort efter hadbeskeder i indbakken, og der blev ydermere spredt forskellige rygter i det muslimske miljø, som havde til formål at underminere foreningen og skræmme folk fra at tage kontakt til foreningen.

Eksempelvis gik der et rygte om, at det var det politiske højreorienterede parti Stram Kurs, som stod bag foreningen. Et andet rygte vi er bekendt med var, at foreningen angiveligt kørte ud til muslimske familier og tog børn fra deres familier.

I 2023 oplevede foreningen et cyberangreb mod foreningens hjemmeside. Det lagde hjemmesiden ned i et par uger, inden siden kom op at køre igen.

7.2 Forsøg på omvendelse

En lille del af de eksmuslimer, som vi har været i kontakt med, har fortalt deres familie, at de er frafaldet islam, og nogle af dem fortæller, hvordan forholdet til familien bliver besværligt, fordi nogle af deres familiemedlemmer forsøger at omvende dem.

Det er forskelligt, hvordan forsøgende på omvendelse foregår.

Her er to eksempler:

“Roya” fortæller, hvordan hendes mor startede med at grine lidt ad hende, da Roya fortalte at hun ikke længere var muslim. Hendes mor kaldte det en “ungdomsfase” og talte ned til Roya på en måde, så Roya følte sig dum og blev slet ikke mødt i det. Dog ændrede det sig drastisk efter nogle måneder, da Roya ville i byen med en veninde om aftenen.

Roya fortæller, hvordan hun oplevede hendes mor blive fysisk voldelig over for hende, da hun ville ud.

“Ahmed” fortæller, hvordan han blev låst inde i familiens lejlighed i seks dage og tvunget til at læse i koranen, uden at han måtte forlade lejligheden. Efter seks dage lod Ahmed som om, han havde droppet sit frafald fra islam, og kunne igen fortsætte med at leve som før. Men en måned senere stak han af og boede med sin danske kæreste på en hemmelig adresse, som familien dog opsøgte efterfølgende.

I Foreningen Frafalden har vi en anonym chat, hvor fem af vores medlemmer skiftes til at rådgive andre eksmuslimer. Men i den anonyme chat oplever vi også, hvordan praktiserende muslimer skriver til foreningen med forsøg på at skabe tvivl hos vores medlemmer og for at omvende. I chatten oplever vi også, hvordan nogen skriver direkte nedgørende om frafaldne.

I chatten foregår det på den måde, at den anonyme bruger, som forsøger at omvende os, starter ud med at påstå, at vi har misforstået islam, og havde vi blot forstået islam, havde vi ikke forladt det. Når vi så beder vedkommende om ikke at bruge pladsen i chatten på at diskutere islam med os, da chatten er forbeholdt rådgivning til eksmuslimer, så fortsætter de alligevel. Nogle fortsætter, som om de ikke forstår, at vi siger nej, mens andre bliver aggressive og fjendtlige inde i chatten.

7.3 Sikkerhed

I oktober 2020 – kort efter foreningen blev stiftet – tog formanden og næstformanden ud i bydelen Vollsmose i Odense for at uddele informationsbrochurer vedrørende foreningens frivillige arbejde i postkasser og til forbipasserende.

Foreningen Frafalden kontaktede forinden Fyns Politi og fortalte om vores plan med uddeling og forklarede, at der kunne være risiko for voldelige reaktioner fra visse beboere i området. Fyns Politi forklarede os, at vi skulle henvende os til lokalstationen i Vollsmose, når vi ankom, og at de ville forsøge at have en patruljevogn tæt på området, så de hurtigt kunne rykke ud, hvis der skulle ske noget. Da formanden og næstformanden ankom til stationen i Vollsmose, var der ingen til stede, og det telefonnummer, som stod anført på døren ind til stationen, var der ingen, der besvarede, når vi ringede. Vi ringede først 2 gange og derefter 2 gange, da vi 10 minutter senere mødte truende adfærd fra en række af de muslimske beboere i området. Der blev taget fat i vores flyers, som blev revet i stykker, og der var udtalelser som "jeg knepper dig", en Rambo-type som ville slå, og en far der foran sit barn bad os pisse af. Politiet besvarede ikke vores opkald, så vi måtte afbryde vores ærinde og forlade bydelen af frygt for, hvad der ellers ville ske med os.

Siden har foreningen ikke forsøgt at uddele flyers i det offentlige rum.

I januar 2022 afholdt foreningen informationsforedrag i Kolding, Århus og København. Foreningen vurderede, at da foredragene var åbne for alle, ville det af sikkerhedsmæssige årsager være hensigtsmæssigt at hemmeligholde adresserne, hvor foredragene skulle foregå, så man kun ved tilmelding med navn og telefonnummer kunne modtage adressen.

Foreningen vurderede ydermere, at det var nødvendigt at underrette politiet og bestille deres tilstedeværelse ved vores offentlige arrangementer.

Vurderingen skyldes truslen om vold. **34%** af de eksmuslimer, vi har været i fysisk kontakt med, fortæller, hvordan volden og truslen om volden ved at frafalde er det, de frygter allermost, og at truslen om vold og vold generelt er til stede i deres miljø. Frygten for at blive overfaldet grundet tilstedeværelse til et foredrag af Foreningen Frafalden er med til at afholde eksmuslimer fra at turde deltage.

I forlængelse heraf skal det nævnes, at der er en udbredt stikkerkultur i det muslimske miljø, hvilket betyder, at vi kan risikere, at nogen dukker op for at udspionere om eventuelt nogen, de kender, sidder blandt publikum og derefter sladrer til familie og venner. Eksmuslimer frygter derfor også, at deres deltagelse til et foredrag af Foreningen Frafalden kan rygtes og føre til voldelige repressalier fra familiemedlemmer.

Vurderingen af nødvendigheden af politiets tilstedeværelse baseres desuden på, at den hadefulde stemning, som generelt spredes om frafaldne i muslimske miljøer, netop kan være udløseren for den enkelte person, der ser sig kaldet til at udføre et jihadistisk angreb på foreningens arrangement. Derfor vurderer Foreningen Frafalden, at sikkerhedsforanstaltninger var nødvendige for at kunne afholde disse foredrag.

I november 2021 afholdt foreningen foredrag i samarbejde med Trykkefrihedsselskabet på Christiansborg, hvor sikkerhedsniveauet er højt.

Op til dagene hvor foredragene i Kolding, Århus og København i januar 2022 skulle afholdes, var foreningen i telefonisk kontakt med politiet fra de pågældende politikredse i håb om at sikre deres tilstedeværelse.

Samlet set var foreningens oplevelse, at politiet ikke tager risikoen for vold mod eksmuslimer alvorligt nok og ikke yder en tilstrækkelig beskyttelse. Derfor ser vi os ikke i stand til at afholde flere offentlige foredrag – ikke medmindre vi igen bliver inviteret til Christiansborg eller på anden vis betrygges omkring, at sikkerheden vil være i orden.

8.0 Konklusion

Når der tales om frafaldne fra islam, handler det i langt større grad om identitet og tilhørsforhold samt gruppedynamikker, end det egentlig handler om troen. Der ses et tydeligt mønster blandt medlemmer og henvendelser i, at selvom man ikke længere tror på islam, er der forventninger og et pres, som gør, at mange simpelthen følger med og føjer sig disse, og dermed i praksis stadig lever som muslim. Det betyder så også, at religionsfriheden er sat ud af spil og ikke opretholdes.

Når man kigger på, at hele **89%** af de eksmuslimer, vi har været i kontakt med, ikke har fortalt hverken venner eller familie om deres frafald, og hvor lang tid eksmuslimer i gennemsnit har gået alene med deres frafald uden at fortælle det til nogen, siger det noget om omfanget af den manglende religionsfrihed, frafaldne oplever. Det er også interessant, at de, som har været praktiserende muslimer, går med det i kortere tid, imens de, som har været kulturmuslimer, går med det i længere tid. Det skyldes uden tvivl, at man som kulturmuslim i langt højere grad kan leve på en måde, der ikke nødvendigvis kræver, at man går i moske, beder bøn, overholder ramadan eller på anden måde følger de islamiske regler. Men alligevel sker der noget, som stiller personen i et dilemma. Det er oftest ægteskab, der udløser beslutningen for kulturmuslimer, fordi det, trods frie rammer, alligevel forventes, at man gifter sig med en muslim. Derudover er der en dynamik mellem de praktiserende muslimer og kulturmuslimer, der gør, at kulturmuslimer ofte presses til at blive bedre muslimer og mere rettroende og som minimum bør mene og sige det, som støtter muslimer og islam for ikke at blive udskammet som værende frafaldne. Hos de, som har været praktiserende, er gennemsnitstiden for at gå med deres frafald alene kortere end hos dem, som har været kulturmuslimer. Det viser, at den praktiserende har svært ved at skjule sit frafald, fordi der i virkeligheden kun skal få ændringer i hverdagen til at afsløre frafaldet.

Et andet punkt, man også skal have for øje, er, at stort set alle, vi har været i kontakt med, er over 18 år gamle. Det vil sige, at de ifølge dansk lov er myndige voksne og juridisk har deres frihed til selv at bestemme over deres eget liv. Alligevel lader det til, at uanset alder, så er friheden til at vælge islam fra ikke uden frygt og konsekvenser. Selv når der er tale om direkte lovbrud, som eksempelvis "Ahmed", der bliver låst inde i forældrenes lejlighed, hvorfor der jo er tale om frihedsberøvelse af en person over 18 år, men tanken om at anmelde sin familie kunne ikke falde ham ind, da magten over sindet og familiens intimiderende påvirkning gør, at dansk lov og ret bliver tilsidesat.

Dette gør det netop også svært, når eksmuslimer møder systemet. Fordi inden man som eksmuslim overhovedet kan forklare og beskrive problemet for en socialrådgiver eller politiet, skal man også først selv kunne forstå problemet og være bevidst om det.

Når man så først er blevet bevidst om det og møder systemet, så er det selvsagt ganske problematisk, at man oplever, at systemet svigter. Når vi i Foreningen Frafalden har været i kontakt med politiet vedrørende sikkerheden til vores arrangementer, eller når vi henvender os med anmeldelser eller bekymring vedrørende en konkret person eller sag, opleves det som, at politiet slet ikke tager det alvorligt, og nærmest ikke tror på, at frafald fra islam kan være årsag til vold eller anden lovbrud. Men også ved andre myndigheder, som socialrådgivere og kontaktpersoner, oplever vi en manglende forståelse fra myndigheden for, at myndighedspersoner med muslimsk baggrund ikke skaber den nødvendige tryghed for eksmuslimer, og at de i flere tilfælde direkte modarbejder og skader den eksmuslimske borger. Men det tyder på, at dette svigt fra myndighedernes side (når de overlader eksmuslimske borgeres sager til muslimske myndighedspersoner) simpelthen skyldes manglende viden og mod til at håndtere det. Der er behov for, at myndighederne får mere viden om den dynamik, som findes mellem en muslim og en frafalden, og at de mønstrer modet til at gribe ind over for den dynamik. Det kræver også en forståelse af, hvor omfattende den islamiske identitetsfølelse er, og hvordan islam netop udfordrer loyaliteten hos selv den mest professionelle myndighedsperson, som bør lade sin religion være derhjemme, men som frafaldne ved vi, at det ofte ikke er tilfældet. Konkret ønsker foreningen, at hvis en eksmuslimsk borger ytrer et ønske om at få en ikke-muslimsk socialrådgiver/kontaktperson, skal dette ønske imødekommes af alle relevante myndigheder.

Eksmuslimer er en gruppe i samfundet, som vi med denne rapport må konkludere, er underlagt en stærk negativ social kontrol og ufrihed, som vi med den nuværende lovgivning godt ville kunne håndtere, men som kræver en langt større indsigt og forståelse fra myndighedernes side af problemet og dets omfang.

Det lader desuden til, at der i det officielle Danmark er en berøringsangst over for disse udfordringer. Det kan skyldes den samme frygt for vold, som eksmuslimer jo også vokser op med. Det kan også skyldes en politisk korrekthed, som trods gode intentioner blot er med til at vende det blinde øje til eksmuslimer, som er en minoritet i minoriteten, hvor man fra samfundets side har en opfattelse af, at man blot kan vælge at være kulturmuslim, ligesom man kan være kulturkristen, og derfor kan komme til at fremstå som konfliktsøgende, hvis man frafalder.

Frafald fra islam i Danmark